

Poz. 51

UCHWAŁA NR 205
RADY NAUKOWEJ DYSCYPLINY HISTORIA

z dnia 15 lipca 2023 r.

**w sprawie przyjęcia raportu oceny poziomu badań w dyscyplinie historia
na Uniwersytecie Warszawskim**

Na podstawie § 49 pkt 9 Statutu Uniwersytetu Warszawskiego (Monitor UW z 2019 r. poz. 190 z późn. zm.) Rada Naukowa Dyscypliny Historia postanawia, co następuje:

§ 1

1. Przyjmuje się Raport oceny poziomu badań w dyscyplinie historia na Uniwersytecie Warszawskim, stanowiący załącznik do uchwały.

2. Rada Naukowa Dyscypliny Historia zobowiązuje jej Przewodniczącego do przedstawienia do dnia 30 lipca 2023 r. Rektorowi szczegółowego raportu oceny poziomu badań w dyscyplinie historia.

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Naukowej Dyscypliny Historia: *P.M. Majewski*

RAPORT NA TEMAT OCENY STANU DYSCYPLINY HISTORIA (OBEJMUJĄCY LATA 2017–2021)

CZĘŚĆ A

1. Opis dyscypliny

W okresie objętym ewaluacją, na Uniwersytecie Warszawskim (UW) pracowało 181 osób deklarujących prowadzenie badań w dyscyplinie historia. Są to osoby pracujące na czternastu wydziałach i w dwóch jednostkach nie-wydziałowych na Uniwersytecie Warszawskim. Tylko połowa spośród tych osób pracuje na Wydziale Historii (WH), a pozostałe prowadzą badania na innych wydziałach, w większości humanistycznych lub społecznych.

Duże rozproszenie jest z jednej strony utrudnieniem skoordynowanego wsparcia polityki publikacyjnej w dyscyplinie historia, z drugiej jednak strony stanowi o walorach tego środowiska, współpracującego z przedstawicielami innych nauk i dyscyplin w codziennej pracy badawczej. Tym sposobem historycy na UW już teraz wypełniają jeden z elementów strategii rozwoju UW na następne dziesięciolecie (filar II), jakim jest interdyscyplinarność badań i wspólnota praktyk badawczych.

Bez wątplenia środowisko historyków na UW charakteryzuje jeden z największych w Polsce (dla tej dyscypliny) poziom liczby N. Świadczy on o wysokim potencjale naszego środowiska (dostrzeżonym i nagrodzonym kategorią A+), ale także wiąże się z szeregiem wyzwań o charakterze organizacyjnym, diagnostycznym oraz motywacyjnym, jakie stoją przed władzami UW. Wysoka liczba N uniemożliwia szybkie dostosowanie całego środowiska do nowych warunków ewaluacji.

Blisko jedna czwarta badaczy deklarujących prowadzenie badań w dyscyplinie historia, deklaruje jednocześnie prowadzenie badań w innych dyscyplinach naukowych (łącznie w 2 lub nawet 3). Podobnie jak rozproszenie pomiędzy wydziałami, tak i w tym przypadku sytuacja ta rodzi zarówno szanse (dostęp do innych zasobów wiedzy i kompetencji), jak też wyzwania (decyzje w sprawie przypisania publikacji danej dyscyplinie).

2. Wyniki ewaluacji

Bez wątplenia społeczność akademicka UW, deklarująca przynależność do dyscypliny historia, to grupa aktywnych osób o szerokich horyzontach badawczych, dużym potencjale publikacyjnym i silnych, wciąż poszerzanych kontaktach międzynarodowych. Dzięki swojej różnorodności i umiejętnym łączeniu szeregu kompetencji dyscyplina historia uzyskała w skali Polski ocenę wybitną (A+). Jednakże bez względu na miejsce w rankingu krajowych jednostek naukowych w różnych aspektach oceny, ewaluacja pokazała, jak wartościowa i różnorodna jest działalność naukowa i popularyzatorska środowiska historyków. W świetle wskaźników

bibliometrycznych dyscyplina historia na UW jest na poziomie największych i najsilniejszych ośrodków na świecie.

Chociaż kryteria ewaluacji były nowe, dyskusyjne i ulegały zmianom w trakcie trwania okresu parametrycznego, środowisko historyków na UW zdołało się do nich dostosować, a także dzięki różnorodności i bogactwu tematów i metod – uzyskać bardzo dobry wynik. Pozwala to z optymizmem patrzeć w przyszłość. Niezależnie od kryteriów następnej ewaluacji także w przyszłej ewaluacji można spodziewać się pozytywnych wyników, osiągniętych dzięki różnorodności środowiska, a także coraz większej świadomości koniecznych strategii publikacyjnych i starań o upowszechnianie wyników badań naukowych.

3. Analiza wyników

We wszystkich trzech podstawowych kategoriach oceny (tj. poziom naukowy, efekty finansowe badań oraz wpływ na społeczeństwo) dyscyplina historia na UW zanotowała w okresie objętym ewaluacją znaczne osiągnięcia, które uzasadniają otrzymanie oceny A+. W skali kraju dyscyplina przoduje w zdobywaniu zewnętrznego finansowania badań, wykazała znaczny wpływ na społeczeństwo oraz osiągnęła bardzo dobre wyniki naukowe mierzone w świetle publikacji.

Analiza wyników działalności publikacyjnej nie prowadzi jednak do jednoznacznych konkluzji. Zasadniczo istnieje duża rozbieżność pomiędzy ogromną aktywnością publikacyjną członków dyscypliny (ok. 1500 publikacji w badanym okresie), a niewielką liczbą publikacji podlegającą ewaluacji. W efekcie działalność naukowa badaczy oceniana jest przez pryzmat bardzo wąskiej próby w większości anglojęzycznych publikacji. Taka metoda oceny odzwierciedla tylko pewien aspekt wkładu pracowników w rozwój polskiej czy światowej nauki. W świetle wyników ewaluacji istnieje widoczna rozbieżność pomiędzy pracownikami deklarującymi przynależność tylko do dyscypliny historia (w większości są to pracownicy Wydziału Historii), a tymi, którzy zadeklarowali przynależność do przynajmniej dwóch dziedzin. Być może jedną z przyczyn jest selekcja publikacji przekazanych do ewaluacji, skutkująca przypisaniem lepszych publikacji do pierwszych dyscyplin.

Ewaluacja ukazała ważną przyczynę niższej niż zakładana skali osiągnięć członków dyscypliny: szeroko przyjęta i naturalna dla humanistów tendencja do publikowania rozdziałów oraz monografii i monografii wieloautorskich, a nie artykułów naukowych. Zmiana strategii publikacyjnych mogłaby zatem przełożyć się na poprawę ogólnego wyniku dyscypliny w skali kraju i jej silniejszą pozycję w ramach UW, w Polsce i w świecie.

Podczas ewaluacji ocena skuteczności zdobywania środków na badania wypadła relatywnie lepiej niż ocena publikacji naukowych. Zestawienie tych dwóch danych pokazuje, że być może istnieje rozbieżność między oczekiwaniami recenzentów projektów i instytucji grantowych pod kątem publikacji a wymaganiami ministerialnymi. Mimo wszystko, względnie słaba pozycja dyscypliny historia na tle innych jednostek, które otrzymują słabsze wsparcie, oznacza, że przyjęto inne strategie publikacyjne, a także może być zwiastunem, że strumień środków na badania uzyskiwanych z ERC, NCN oraz NPRH będzie coraz słabszy.

Adekwatna ocena ilościowa pozycji międzynarodowej dyscypliny historia jest niemożliwa ze względu na brak precyzyjnych narzędzi. Rekomendowany *Scival* posługuje się inną systematyką nauk oraz nie dysponuje informacjami na temat indywidualnych wyborów i deklaracji pracowników UW. Przedstawione w załączniku części A zestawienie artykułów obejmuje zatem czasopisma, którym przypisano historię

jako dyscyplinę, a nie artykuły pracowników, którzy zadeklarowali historię na UW. W praktyce oznacza to, że w wykazie uwzględnione są publikacje literaturoznawców, historyków sztuki, prawników czy historyków muzyki. Wynik historii jako dyscypliny (bez tych publikacji) jest odpowiednio niższy.

4. Wnioski i rekomendację

Przede wszystkim należy zaznaczyć, że wśród osób, które prowadzą na UW badania w ramach dyscypliny historia prawie wszystkie są aktywne pod względem działalności naukowej i publikacji.

Nierówności w uzyskiwaniu punktów, nawet znaczne, wydają się być naturalną konsekwencją funkcjonowania naukowej społeczności akademickiej. Nie zawsze osoba, dzięki której powstają projekty lub publikowane są wysoko punktowane teksty, jest uwzględniana jako autor publikacji. Wysokie lub niskie wyniki w ewaluacji są często także pochodną ilości pracy organizacyjnej, dydaktycznej i innych rodzajów zaangażowania akademickiego. Dlatego nie należy oczekiwać, że wszyscy badacze w każdym okresie będą przynosić dyscyplinie równą liczbę punktów.

Ze względu na bardzo specyficzną konstrukcję list ministerialnych nie wszystkie osoby mogą publikować w wysoko punktowanych wydawnictwach lub czasopismach bez porzucenia swojej subdyscypliny, na co np. wielokrotnie zwracali uwagę badacze historii i kultury obszarów iberoamerykańskich czy afrykańskich.

Dla podniesienia wyników ewaluacji pod względem punktacji rozważyć można wsparcie osób, które mają problem ze znalezieniem odpowiednich wydawnictw bądź z przygotowaniem tekstu lub projektu badawczego zgodnie z obowiązującymi wymogami, w tym technicznymi. Wsparcie to może obejmować doradztwo koleżeńskie (osoby lepiej zorientowane w działaniu systemu mogą doradzić tym, którzy gorzej odnajdują się w realiach ewaluacji) oraz dostępność informacji i organizowanie warsztatów dotyczących strategii publikacyjnych. Istotne wydaje się również dążenie do silniejszej integracji badaczy nie tylko pomiędzy wydziałami, lecz także inicjowanie wspólnych projektów, w których zaangażowane będą zarówno osoby mające lepsze, jak i gorsze osiągnięcia punktowe.

Z perspektywy ewaluacji przypisanie pracownika do więcej niż jednej dyscypliny, zwłaszcza jeżeli udział dyscypliny jest mniejszy niż 50%, jest zjawiskiem negatywnym. Z drugiej strony należy pamiętać, że wybór więcej niż jednej dyscypliny wynika z prowadzenia badań interdyscyplinarnych, które są istotą prac prowadzonych przez wielu historyków, zwłaszcza pracowników innych wydziałów niż WH. Należy przyjąć, że nawet jeżeli przypisanie pracownika do dwóch dyscyplin obniża jego wkład w ewaluację, to odzwierciedla ogromnie cenną różnorodność prezentowanych obszarów badawczych, a szerszy zakres zainteresowań jest pozytywnym przejawem działalności prowadzonej w ramach dyscypliny.